

TOVERI

Lännen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Oregon, joka päivä, paitsi maanantaina.

TOIMITUSKUNTA:

W. N. REIVO, A. SALMI, L. MOILANEN, J. MALO, K. E. HEIKKINEN.

TOVERI

(The Comrade)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish daily in the West. Published daily, except Monday, at Astoria, Ore., by the Western Workmen's Publishing Society.

Advertising rates in effect July 1, 1912, 40c per inch. Special discount allowed for larger and continuous advertisements.

TOVERI, BOX 99, ASTORIA, OREGON.

AUGUST NIKULA, Manager.

Entered as second-class mail matter July 18, 1912, at the Post-Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

SUBSCRIPTION RATES:

IN THE UNITED STATES AND CANADA:

For 1 year \$3.75; For 6 Months, \$2.00; For 3 Months, \$1.25; For 1 Month 50c.

Ilmestys 40c palstatumalta. Kuoimen-ilmotukset \$1.50 kerta ja muistoväryillä \$2.00 kerta. Kihlaus, syntymä- ja avioliitto-ilmotukset 50c kerta, hautaus- ja naimenmuutto-ilmotukset 25c kerta, naimen-ilmotukset \$1.50 kerta, avioliitto-ilmotukset \$1.00 kerta. Seisovat ilmoitukset seuraavaan hintaluetelun mukaan palstatumalta: 1 v. 20c, 1/2 v. 20c, 3 kk. 25c, 1 kk. 30c. Satunnaisista ilmoituksista tulee rahan seurata mukana. Englanninkielestä suomenkieleksi.

TILAUSHINNAT YHDYSVALLOISSA JA CANADASSA: 1 vuosikerta \$3.75; 6 kuukautta \$2.00; 3 kuukautta \$1.25; 1 kuukausi 50c. SUOMEEN JA MUUALLE ULKOMAILLE: 1 vuosikerta \$5.50; 6 kuukautta \$3.00.

Huoneusto sijaitsee 10:n ja Duane katujen kulmassa. Telefooni: konttori 365, toim. 832.

S. S. Järjestön edustajaksi puolueemme kansalliskonventsioniin on tullut vaihtuksi toveri Santeri Nuorteva, ilmoitetaan meille kielenkääntäjäsihteerin virastosta.

Työläisen elämän ihanne

Usein kuulee yläluokan moittivan työläisiä raakudeista. Työläiselle on yhteiskunta määrännyt ladun, jota myöten hänen tulee kulkea. Poikkeaminen kapitalistisen järjestelmän viitoittamasta suunnasta on kapiinoinnista yhteiskuntaa vastaan. Hänen täytyy muokata ja kiillottaa maailmaa, toisin sanoen työläisen täytyy alituisesti raataa, mutta jos hän myös vaatii raatamisestaan tulosta, niin hänelle sanotaan, että työläinen ei saa pyrkiä muuttamaan käytännössä olevaa järjestelmää. Sen järjestelmän ydin on siinä, että toinen tekee työn, mutta toinen korjaa sadon. Vaikka työläiset rakentavat rautatie- ja rautatievaunut, niin siitä huolimatta heidän täytyy kulkea huonommilla, vaikka työläiset rakentavat taatolot, niin silti heidän täytyy asua huonommassa asunnossa. Vaikka he sanalla sanovat pitävät yllä koko maailmaa, eivät he silti saa osakseen mitään, paitsi armona.

TÄYDELLISEN PUOLUEETTOMUUDEN VALLITSESSA

(Tilanpuutteen takia Vapusta pois jäänyt kirjoitus.) "Heti Euroopan sodan alussa ryhtyivät sotaan sekaantumatomien valtojen hallitukset toimenpiteisiin tarkkan puolueettomuuden noudattamiseksi kaikkien sotaakäyväihin maihin nähden. Sanoimalehdistö puhui puolueettomuudesta, kirkkoissa puheuttiin siitä ja liikkuvakuvateatterit, joissa nykyisin on suurin mahdollisuus vaikuttaa yleiseen mielipiteeseen, esittivät kuvasarjoja je kehoituksia, joiden kaikkien pääsiveleenä oli vetoomus rakkaaseen kansaan, jotta se ei vain rikkoisi puolueettomuutta, ei edes ajatuksillaan.

lauseet edellyttävät, ei omaa todellista ihmisyhtä. Mutta se, joka juuri etupäässä moittii toista raakalaiseksi, hän se on, joka omaa suuren annoksen raakalaisuutta. Jos jokin luokka kerran kunnioittaa jotakin korkeampaa ihannetta, niin miksi ei se toimi tuon ihanteensa mukaan? Työläisillä on kyllä korkeimmat elämänihauteet, hankin vaatii elämältä suurta ja kaunista, eikä suinkaan raakautta. Mutta niitä työläisen vaatimuksia ei nykyinen yhteiskuntajärjestelmä anna toteuttaa. Jos se saisi päättää, säätäisi se otot korkeimpien aatteiden mukaisiksi. Samalla järjestäisi se, että ne lait ja asetukset, joiden mukaan sitä hallitaan, olisivat ilmauksen kansan tietoisuudessa elävistä ihanteellisista pyrkimyksistä. — K. S.

Yhteiskunnalliset puoskarit rotua parantamassa

Yhteiskuntatieteilijöille ja rotututkimusten harjoittajille on antanut paljon päävaivaa huomio, joka on tehty nykyisin elävien rotujen elinvoiman suhteen. Väitetään näet rotujen huonontuvan. Tämä on erittäinkin haastavissa korkeammalla henkisesti ja taloudellisesti kehityksessä olevissa maissa ja yhteiskuntapiireissä. Sanotaan tässä oltavan tekemisissä saman ihmisen kanssa, joka on ollut vallitseva- ja uhanalla samalla kohtalolla. — Näin uudeksi kannalta käsittelemiseksi tätä tärkeäksi tunnistettua kysymystä. Ei muuta kuin kuohittaminen ja monivaiheisuus käytäntöön, niin maailma on siltä kohdalta valmis!

Ruotsissa on kansan elintarmon kestävyys ollut äskettäin julkisen keskustelun alaisena. Social Tidskriftissä on muuan tohtori Nils Wohlin käsitellyt tätä kysymystä. Hän on tullut ainakin eräistä sulhteista tuotuksiin. Kun työehtojen suhteen sanotaan yleisesti laskeneen ja olevan siihen syynä kansan rappaamisen, ei tri Wohlin sitä usko, vaan osoittaa eräällä esimerkillä, että ruotsalaisten työkkyys on ainakin yhtä korkea kuin saksalaisten ja englantilaisten. Hän näkeekin työehtojen alenemisen syynä olevan luonnon työnjohdon ohella — nykyaikaisen ammattiyhdistysliikkeen. Se mikä estää työläisiä täydellä tarmolla työskentelemästä! Syyte on sama, joka syyttää hien parannuskäyttöä johon. Niistä olivat tärkeimmät — kuohittaminen ja monivaiheisuus. Esitelmäntäjä kertoi, kuinka Amerikassa ja Sveitsissä on jo saavutettu hyviä tuloksia tekemällä ihmisä kykenevämmiksi sukuaan jatkamaan. Tämä oppinut maisteri huomautti, että nämä karsintakeinot ovat jonkun verran ristiriidassa vallitsevan katsantokannan ja tä-

hänastisten moraalisten käsitysten kanssa, mutta vielä vaikeampaa on niitä loukkaamatta järjestää erityistä valintaa suvun jatkajain suhteen. Prof. Christian Chrenfels suosittaa tehokkaana valintakeinona monivaiheisuutta. Hän osottaa tutkimustensa perusteella, ettei yksivaiheisuus ole lainkaan niin luonnollisempainen kuin on totuttu luulemaan. Rotuyhtenäisesti arvokkaat mies- yksilöt voisivat juuri monivaiheisuuden kautta tehokkaimmin jatkaka voimakasta sukuaan. Mutta yksivaiheisuudella on kuitenkin monia etuja, esim. lastenkasvatuksen suhteen. Ne takaavat sen säilymisen vielä pitkiksi ajoiksi. Silti ei sen mukaisen perhe-elämän tarvitse merkitä yksivaiheisuutta itse suvun jatkamisen suhteen. Perin pohjoinen valistustyön ja katsantokannan muuttamisen kautta voi ihmisille käydä mieluisammaksi kasvattaa kodiinsa jonkun toisen terveitä, kauniita ja lahjakkaita lapsia kuin omiansa, jos ne ovat kielteisillä ominaisuuksilla varustettuja. Tämä periaate on aivan toista kuin tähänastiset avioliitokset, vieläpä voidaan hedelmöittäminen toimittaa ilman etä asianomaiset vanhemmat tulevat kosketuksiin keskenään. — Näin uudeksi kannalta käsittelemiseksi tätä tärkeäksi tunnistettua kysymystä. Ei muuta kuin kuohittaminen ja monivaiheisuus käytäntöön, niin maailma on siltä kohdalta valmis!

Ruotsissa on kansan elintarmon kestävyys ollut äskettäin julkisen keskustelun alaisena. Social Tidskriftissä on muuan tohtori Nils Wohlin käsitellyt tätä kysymystä. Hän on tullut ainakin eräistä sulhteista tuotuksiin. Kun työehtojen suhteen sanotaan yleisesti laskeneen ja olevan siihen syynä kansan rappaamisen, ei tri Wohlin sitä usko, vaan osoittaa eräällä esimerkillä, että ruotsalaisten työkkyys on ainakin yhtä korkea kuin saksalaisten ja englantilaisten. Hän näkeekin työehtojen alenemisen syynä olevan luonnon työnjohdon ohella — nykyaikaisen ammattiyhdistysliikkeen. Se mikä estää työläisiä täydellä tarmolla työskentelemästä! Syyte on sama, joka syyttää hien parannuskäyttöä johon. Niistä olivat tärkeimmät — kuohittaminen ja monivaiheisuus. Esitelmäntäjä kertoi, kuinka Amerikassa ja Sveitsissä on jo saavutettu hyviä tuloksia tekemällä ihmisä kykenevämmiksi sukuaan jatkamaan. Tämä oppinut maisteri huomautti, että nämä karsintakeinot ovat jonkun verran ristiriidassa vallitsevan katsantokannan ja tä-

lolla lankeaa sodan jatkumisesta suurin vastuumalaisuus; ilman tällaisia aseita ei sota olisi voituttu jatkua kolmannelle vuodelle, mutta ilman sodan jatkumista eivät tällaisista pääomanomistajien voitot olisi olleet läheskään niin suuret kuin ne nyt ovat olleet viimeisten kahden vuoden kuluessa.

"Nykyiset korkeat hinnat" lausuu muuan newyorkilainen pankkiiri, "eivät voi jatkua pitkälle, mutta hintojen yleistä alenemistaan ei sentään voida odottaa".

Luonnollista onkin, että hintojen yleistä alenemista ei voida odottaa, sillä teollisuuslaitoksien kiinnittetyt summattomat pääomat vaativat korjot ja niiden maksamiseksi täytyy hintojen pysyä korkealla. Neimen tapuun pääomanomistajien keskuudessa on nykyisin sijoitusta enemmän velkakirjojen kuin osakkeisiin, koska siten käi helpomaksi saada korkeammat voitot. Teollisuuslaitoksista maksetaan niit säännöllisesti, vieläpä etuoikeutettuihin menoihin pääoman korot ensin ja sitte vasta osakkeitten voitot jos liike "tuottaa".

Jos rauhanpelko oli joitakin viikkoja takasin ainoa onnettomuutta ennustava pilvi tällä hetkellä, jos voitot ovatkin venivirvoja, eihän raha haise, vaikka sen mistä ottaisi.

Enemmäkö voi "puolueettomuuden" selittää yleisesti johtuvan siitä, että tälläkäläinen pääomaliisi ollut suositumpi liittolaisvalloille kuin keskiluokalle, vaikkakin muutamispiireissä on ilmennyt sellaisnitellään kolmen miljoonan mie-

mitta on vuodesta 1887 lähtien kasvanut noin 3 senttimetrillä. Nämä ovat osoittamassa valoisaa puolia ruotsalaisen kansanaimkeen fyysillisestä kestävydestä. Keski-Europpassa on kuitenkin kehitys ollut aivan päinvastainen. Hyväksytytjen luku vähenee ja kansa tulee rumuillisesti heikomiksi. Tehdasteollisuus, pitkät työpäivät ja kurjat työpaikat ovat siihen ilmeisenä syynä.

Mainittu tohtori Wohlin on sentään löytänyt ruotsalaisissa rappaumusoireitakin. Alkoholin käyttö voidaan katsoa yhdeksi sen mittapauksi, Ruotsin alkoholin kulutus on verrattain alhainen, mutta on se korkeampi kuin Suomessa ja Norjassa sekä parissa muussa maassa. Alkoholismi on huomattava. V. 1911 hoidettiin valtion sairaaloissa noin 2,000 alkoholisairasta. Vielä selvempi rappaumisen merkki on sukupuolisairaudet. Kaikista 39 vuotta täyttäneistä ruotsalaisista miehistä on 4½ prosenttia kuppataudin saastuttamia ja Tukholmassa nousee luku kokonaisuudessaan 13½ prosenttiin. Ruotsalaisten lääkäri lohduttaa kuitenkin maamiehään, että Preussissa on tämä luku vielä korkeampi. Kansan elinvoiman kestävyden mittana voidaan pitää myöskin aistivallisuutta, mielihäilyä ja itsemurhahimoa. Vuoden 1910 väkilaskussa osoitettiin kuuromyökykkien luku 10,5 ja sokeridin luku 6,6 hengeksi 10,000 asukasta kohden. Työläisliikkeen ja synnyntäisen mielisäuden vastaavat luvut olivat 14,8 ja 18,5. Itsemurhien luku oli 130 tapaus miljoonaa asukasta kohden. — Rikollisuuden kasvu ei sanota huomattavasti ilmenneen. — Rappaumusilmiöksi laskevat porvarilliset tieteilijät myöskin aviottomain lasten luvun lisääntymisen. Numerot Ruotsista osoittavat että aviottomia lapsia oli v. 1871—1875 syntyneistä 10,8 pros., mutta v. 1905—1910 oli se kohonnut 13,5 prosenttiin. — Osittain rappaumista ja osittain estävistä keinoista johtuneet aviollisen heidelmällisyyden alentuminen. Kun tullaan 15—45 vuotiaista naisesta 1870-luvulla oli lapsensyynnästä luku 301, oli se v. 1911 enää 236. Syntyvyyden aleneminen on suurin kaupungissa ja teollisuuskeskuksissa.

Nuorin ruotsalaiset esimerkit puolestaan osoittavat, että ainakin osittain on Ruotsissaakin suvun rappaumista tapahtumassa. Ja mikäli teollisuusolot kehittyvät suurtuotantoa kohden, sitä mukaa lisääntyvät rappaumusvaarat. Sen osoittavat esimerkiksi enimmäin edistyneistä teollisuusmaista Saksasta ja Englannista.

hen suurista armeijaa jotta saatainlaian "puolueettomuus", jota sodan alusta saakka on harjoitettu, jatkuisi edelleen.

Rautatieyhtiöiden vuositulot ovat olleet korkeammat kuin koskaan ennen eikä suinkaan muusta syytä, kuin sotatarvotannosta, joka "puolueettomuuden" vallitessa täysi sellaiseen kukoistukseen. Liikenteen kaikkialla kasvaessa kohosi rautatieliikkeenkin huippuunsa, yksinäp matkustajaliikkeenkin, sillä ihmiset mafkustelevat kun niillä on rahaa ja moni työläinenkin oli pakotettu uuraamaan viimeisetkin senttinsä rautatielieli, kuullessaan huhuja työpaikankäyntiinnonasta jossain kaukana kōnsensudultaan. Rautateiden kōnaisinsäntulot kohosivat tänään "puolueettomuusvuoden" (1916) ensimmäisen yhdeksän kuukauden kuluessa 2,654,928,647 dollariin ja kun koko vuosi otekan lukuun nousee rautateiden yleistuoto valtioidenvälisen kaupankomissionin laskelmien mukaan noin 3,600,000,000 dollariin.

Mille alalle hyvänsä luomme, huomaamme "puolueettomuuden" mitä tuottavimmaksi. Vähäsiitä, jos voitot ovatkin venivirvoja, eihän raha haise, vaikka sen mistä ottaisi.

Enemmäkö voi "puolueettomuuden" selittää yleisesti johtuvan siitä, että tälläkäläinen pääomaliisi ollut suositumpi liittolaisvalloille kuin keskiluokalle, vaikkakin muutamispiireissä on ilmennyt sellaisnitellään kolmen miljoonan mie-

Tuntuu kerrassaan naurettavalta, että kun herrat sitten lähtevät rodun rappaumista parantamaan, esitetään moisia puoskariehdotuksia, kuten siitoskyyttömäksi tekemistä ja monivaiheisuutta. Sellaisiin puoskarimieheisiin on porvarien pakko turvautua, kun he eivät tahdo tunnustaa rodun rappaumisen johtuvan nykyisistä kapitalistisista tuotanto-oloista sekä voimassaolevasta yhteiskuntajärjestelmästä. Heidän on pakko unnistaa silmässä sellaiselta tosiasialta, että kansan enemmistöön rasittaminen liika-työllä ja heidän pitämisenä kur-

jassa taloudellisessa tilassa on suurin rappaumisen syy. Poistakaa nämä olot, lyhentäkää työpäivää, parantakaa palkkoja, kohtakaa työväestön yhteiskunnallista asemaa, niin rappaumusilmiöt sillä taholla varmasti vähenevät. Ja asetettakoon valitseva luokka toisaalta hyödyllisemmin yhteiskuntaa palvelemaan, niin "liikkakulttuurin" varjopuolet vähenevät myöskin.

Yhteiskunnallisten puoskariekin pitäisi jo saada silmässä aukei eikä esittä ehdotuksia, jotka asettavat heidät vain naurun alaiseksi.

SIELTÄ JA TÄÄLTÄ

Kevät ja tukkijätkä

Hitaasti mutta varmasti saapuu kevät ja sen jälkeen kesä lännen aarniometsiin. Talven epäsuunnollisten säänten tähden herpaannuksissa olleet tukkijät alkavat virkistä. Seluuskissa olleilla käämpillä aletaan työt ja läpi talven käynnissä olleille lästään työvoima. Puutavara on korkeassa hinnassa ja sen kysyntä suuri. Puutavarakapitalistit aikovat kääriä miljoonia taskuihinsa tulevan kesäkauden ajalla ja siksi he tarvitsevat paljon työläisiä aarniometsien syyhyksiin jalostamaan luonnon rikkauksia kiiltävälle kullalle kelvolliseksi valjototavaraksi.

Laumottain vaeltaakin syneän näkösa "tukkijätkä" — "lokareita" käämpille erämaihin "puenteit" selässä. Perille saavuttua alkuaistään kaantamukset, kukin levittäen omat vuodevaatteensa mielestään "punkkaan" — makulaatikkoon. Pistetään tupakaksi, jutellessa yhtä ja toista, pelataan korttia ja yleensä ollaan hilpeällä tuulella. Hauskasti kuluu illa kello yhdeksään, jolloin kaikki kirjottamattoman, mutta ehdottomasti varman ja järkähtämättömän säännön mukaan paneutuvat levolle, kukin laakkiinsa. Kymmenen minuutin kuluessa ei tuossa kämpissä kuulu muuta kuin hengitystä ja nukkuvien kuorsauksia...

Saapuu aamu... Kokki lyö raudan-kappaleella vimmatusti ravintolahuoneen seinässä riippuvaa suurta teräskaukua. Se on kuin tulipaloalälytystä. Makeassa unessa olevat miehet heräävät ja kiireesti puokeutuvat, huuhtelevat kylmällä vedellä kasvojaan ja rientävät aamiaiselle. Sekin hotkastaan hätköiden ja kiiruhdetaan takaisin makuukämppiin, mutta tuskin kaikki ovat kerinneet kunnollisesti lopettaa syöntinsä kun työnjohtaja astuu ulos yksistyiskämpästä ja huutaa: — "Out!"

Tuo lyhyt ja kylmä sana panna kaikki liikkeelle — päivän työ alkaa...

puista ulos puhkuvaa höyry räitsee kuin vanha patarämä ja suuret tukit vankkojen teräskappellen päissä liikkuvat keveästi kuin tultitukit. Ja miehet häirivät joukossa tulleilla kilireillä paljain päin ja avonaisina kaukuksin. Tuolla kipuaa nuorimies ylös jyrkkää vuoren rinnettä suuri ja raskas väkipöyry selässään. Päättyyän vihdoinkin määrätyle palkalle, hän istahtaa kaafoneelle puurungolle hikisenä ja hengästyneenä. Kevät-aurinko niin suloisesti lämmittää sitä vuoren rinnettä, jossa nuorimies on... Joku yksinäinen erämaan lintu päästäkään lyhyen viserruksen ja pyrkähtää lähellä olevan puunkokalle.

Voimakas orjunden tunne valtaa nuoren miehen mielen... Hän on vähällä heittä kynnelliin, ajatellaan sitä katkerata orjuutta, jonka alaisena tukkijäläiset ovat, orjuutta, joka päivä päivältä yhä kiristyy. Jokaisena toistaan seuraavaan keväänä vaativat puutavarakapitalistit työläisiltään yhä enemmän työtä. Jos palkat joskus kohoavat muutamalla sentillä päivää kohden, seuraa sitä tavallisesti miltei kaksinkertainen työn kiirehtäminen ja ruuan hinnan kohottaminen. Aina vaan kiirehtämistään kiirehtähtään, joten työläisten on aivan mahdoton välttää tapaturmia ja sen tähden luonkaantumista ja tapaturmakuolemia ovat päiväjärjestyksen kuuluvia. Toisilta katkeavat kädet, toisilta jalat; toiset kuolevat silmänräpyksessä kun taas toiset jäävät kikumään raajarikkona elinjälkeeseen. Valtio maksaa korvauksia loukkaantuneille, mille kymppidollarin, mille satosen, kaksi, kolme, neljäsatana... valimmassa tapauksissa tuhannen dollarina — veriraheja menetetystä työkyvystä ja kärsimyksistä. Tukkiyhtiö on kokonaan edesvaastuuton kaikesta; ainoa minkä se on pakotettu tekemään, on pienen veroerän suorittaminen valtion tapaturmavakuutuskassaan kutakin työläistäniä kohden. Mutta senpä se kiskookin monin veroin takasin kiristämällä työläisään kaikkialla mahdollisilla keinoilla.

Päivä päivältä kiristyvät tukkijäläisten olot, sen huomaat tu ruggilla istuva nuorimies. Ei ole epäilystäkään, etteikö niin ole asiantlaista. Muutama vuosi takaperin vielä voi rivakka ja terve mies raataa tukki-kämpillä vuosikaisia yhtämittaan, vaan nyt tervein ja voimakkaatnkaan ei kestä kuin muutama kuukauden kerrallaan, sitten täytyy lähteä kau-

nomalehdistö onkin äärimmäisyyteen saakka liittolaismielinen. Tälläkäläiset asetehtävät olisivat kyllä valmistaneet samalla hinnalla alaisita keskiluokalle kuin liittolaisliikkeen jos keskiväiltä vain olisivat olleet tilaisuudessa kulleeta niitä täältä pois. Pääomalla ei ole puolueellista siinä merkityksessä, että se kieltäytyisi tekemästä liikettä tunnesyistä. Tälläkäläiset saksalaisten hallussa olevat teollisuuslaitokset ovat täyttäneet aivan samalla täsmällisyydellä englantilaisten tilaukset kuin saksalaistenkin, ja olisipa tälläkäläinen pääoma ollut sangen käyttönläinen, jos sille olisi ollut mahdollista olla täysin "puolueeton", s. o. jos se olisi voinut myydä samalla tavalla asetta kummallegkin sotivalle puolueelle; sellaisen tilanteen vallitessa se olisi ollut tilaisuudessa niittää nykyisiä paljon suurempia voittoja, sillä silloin olisi esiintynyt markkinoilla kilpailua; kummankin sotivan maan olisi ollut pakko maksaa enemmän estäksään toisensa saamasta asetta. Jos Yhdysvaltain laivasto olisi ollut kyllin voimakas takamaan asettien kuljettuksen Saksaan, niin on tuskin epäiltävää, etteikö sitä olisi käytetty suojelemaan tälläkäläisten pääomanomistajien "liittolista liikettä", vaikkapa tuo liike olisiikin ollut murhavyölineitten kuljettamista sotiin viihin.

Pääoman ensimmäinen tehtävä on hautoa voittoa riittävästi työväestöä; millä tavalla tuo voitto saadaan, eivät siveysoppi-liset säädökset ollenkaan määritele.